

การสร้างความปลอดภัยของประชาชนในจังหวัดเลยตามหลักธรรม
ในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท เพื่อให้มีการอยู่ร่วมกันอย่างผาสุก*

The Creation of Harmonies of Loei's People According to the
Dhamma Principles in the Texts on Theravada Buddhism
for Living Together with Happiness

ภาสกร ดอกจันทร์ และรพีพร ธงทอง¹ และสุรพล พรหมกุล²

Phasakorn Dokchan and Rapeeporn Thongton and Suraphon Promgun

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง¹

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น²

Mahamakut Buddhist University, Sri Lanchang Campus, Thailand

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khon Kaen Campus, Thailand

Corresponding Author, E-mail: phat.mbu@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบผสมผสาน มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาวิธีการสร้างความ
ปลอดภัยของประชาชนในจังหวัดเลยตามหลักธรรมในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท เพื่อให้มีการอยู่
ร่วมกันอย่างผาสุกประชากรกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย 1) ประชากรผู้ให้ข้อมูลหลัก
ในพื้นที่จังหวัดเลย จำนวน 16 คน 2) กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนจังหวัดเลยจำนวน 399 คน
ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ 3) ผู้ให้ข้อมูลในการร่วมอภิปรายกลุ่ม จำนวน 20 คน สถิติที่ใช้
ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) การสร้างความปลอดภัยตามหลักธรรมในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท
เพื่อให้มีการอยู่ร่วมกันอย่างผาสุกของประชาชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน
พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ พฤติกรรมด้านร่างกาย รองลงมาคือ พฤติกรรมด้านจิตใจ และด้านที่
มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ พฤติกรรมด้านสังคม (2) วิธีการสร้างความปลอดภัยของประชาชนเพื่อการอยู่
ร่วมกันอย่างผาสุก มี 2 วิธี (1) แนวนิติศาสตร์ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดพร้อมหัวหน้าส่วนงานราชการ

*ได้รับบทความ: 19 กุมภาพันธ์ 2563; แก้ไขบทความ: 12 มีนาคม 2563; ตอรับตีพิมพ์: 13 มีนาคม 2563

ต่างๆ และทุกภาคส่วนในจังหวัดต่างให้ความสำคัญและได้มีการขับเคลื่อนเรื่องความปรองดอง และ (2) แนวรัฐศาสตร์วิธีการสร้างความปรองดองของประชาชนเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างผาสุก พบว่า ควรจัดให้มีการจัดกิจกรรมการดำเนินกิจกรรมใดๆ เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนโดยให้พระสงฆ์เข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐและเอกชน และประชาชนในการเชื่อมโยง ผลักดันโครงการให้ดำเนินไปได้อย่างบรรลุเป้าหมายเพื่อปลูกฝังความปรองดองให้เกิดความสมานฉันท์และบรรยากาศความเอื้ออาทรต่อกัน

คำสำคัญ: ปรองดอง; หลักธรรมในพระพุทธศาสนาเถรวาท; การอยู่ร่วมกัน

Abstract

The research is an integrated approach techniques of research methodology. The purpose of the research on the creation of harmonies of Loei's people according to the Dharma principles in the texts on Theravada Buddhism for living together with happiness. The samples were 16 key informants, 399 representative samples, and 20 group discussion. The quantitative data, Computer program analyzed the data by using the mean and standard deviation.

The results of this research were found as follows: 1) The people have a habit of harmoniousness according to the Dhamma principles were found to be overall at a high level. Considered in each aspect, it was found to be at the aspect of body behavior was highest level, followed by the aspect of the psychological behavior and the aspect of social behavioral was found to be at the lowest level. 2) The two harmonies creation for living together with happiness were (1) In law; by the province governors and the director of all division in the city have to realized and harmony-driven, and (2) In political science; should provides the activities-driven by the monk participation with the government and private organization and people for cultivate the harmony.

Keywords: The creation of harmonies; The Dhamma Principles in the Text son Theravada Buddhism; Happiness

1. บทนำ

ปัญหาความแตกแยกในสังคมไทยที่นับวันจะทวีความรุนแรงและขยายวงกว้างขึ้นทุกขณะ ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคมความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง (นันทิชา วีระวานิช, 2554) ศาสนาเป็นสถาบัน

ทางสังคมสถาบันหนึ่งที่เกิดขึ้น เพื่อความสุขของสรรพสัตว์ทั้งมวลตามวิถีหลักธรรมของศาสนาแห่งศาสนา นั้นๆ ซึ่งในประเทศไทยประชากรของประเทศส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 94.6) นับถือศาสนา อิสลาม (ร้อยละ 4.6) และศาสนาคริสต์ (ร้อยละ 0.7) ที่เหลือคือผู้ที่นับถือศาสนาอื่นๆ รวมทั้งผู้ที่ไม่มี ศาสนา (ร้อยละ 0.1) (สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2555)

จากสภาพปัญหาบ้านเมืองไทยที่ส่งผลกระทบเกี่ยวกับความปรองดองของคนในชาติ สู่แนวทาง ในการปฏิบัติที่มีร่วมกันของแต่ละภาคส่วนเพื่อส่งเสริมสร้างความปรองดองการตระหนักถึงความสำคัญ ร่วมกันและการป้องกันการแตกแยกภายใต้การแปลกแยกทางความคิดและยังคงรักษาความเป็นอัตลักษณ์ จังหวัดเลยที่เข้มแข็งและยั่งยืน รวมถึงเป็นแบบอย่างในการสร้างความปรองดองให้แก่จังหวัดต่างๆ ถือเป็นความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องทำวิจัย (Hot issue) โดยการสร้างความปรองดองของประชาชนในจังหวัด เลย ตามหลักธรรมในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท เพื่อให้มีการอยู่ร่วมกันอย่างผาสุกทั้งยังประโยชน์ให้ เกิดการบูรณาการในการพัฒนาความมั่นคงของประเทศที่นำหลักธรรมทางพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการ สร้างสรรค์สังคมให้ผาสุกต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาวิธีการสร้างความปรองดองของประชาชนในจังหวัดเลยตามหลักธรรมในคัมภีร์พระพุทธ ศาสนาเถรวาท เพื่อให้มีการอยู่ร่วมกันอย่างผาสุก

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นวิจัยแบบผสมผสานเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) หนังสือพระไตรปิฎก 2) ตัวผู้วิจัยเอง 3) แบบสัมภาษณ์ 4) การอภิปรายกลุ่ม 5) แบบสอบถามประชากรกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็น กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย 1) ประชากรผู้ให้ข้อมูลหลักในพื้นที่จังหวัดเลย จำนวน 16 คน 2) กลุ่ม ตัวอย่างซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนจังหวัดเลย จำนวน 399 คน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ 3) ผู้ให้ข้อมูลในการร่วมอภิปรายกลุ่ม จำนวน 20 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. สรุปผลการวิจัย

ประชาชนในจังหวัดเลยมีพฤติกรรมความปรองดอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านร่างกาย รองลงมาคือ ด้านจิตใจ และด้านที่มีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด คือ ด้านสังคม ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ระดับพฤติกรรมความปรองดองที่วัดจากพฤติกรรมการทำงานโดยรวม

พฤติกรรมความปรองดอง	$\bar{x}$	S.D.	ระดับพฤติกรรม
1. พฤติกรรมด้านร่างกาย	4.48	0.72	มาก
2. พฤติกรรมด้านจิตใจ	4.42	0.72	มาก
3. พฤติกรรมด้านสังคม	4.39	0.74	มาก
รวม	4.43	0.73	มาก

ทั้งนี้เพื่อสร้างศักยภาพความมั่นคงเรื่องการปรองดอง จึงควรจัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังความปรองดองในโรงเรียนให้เกิดความสมานฉันท์และบรรยากาศความเอื้ออาทรต่อกันระหว่างคนไทยผู้นับถือพระพุทธศาสนาและผู้นับถือศาสนาอื่นเป็นต้นเช่นกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมกิจกรรมเชิงท่องเที่ยวอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นต้นส่งเสริมและสนับสนุนด้านงบประมาณและวิทยาการความรู้ต่างๆอันเป็นสาระที่สามารถนำความสมานฉันท์และเอื้ออาทรไปใช้ในชีวิตได้จริงและเป็นประโยชน์ต่อตัวเองต่อสังคมและต่อโลกและสานสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

การสร้างความปรองดองของประชาชนในจังหวัดเลยตามหลักธรรมในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท เพื่อให้มีการอยู่ร่วมกันอย่างผาสุก ดังนี้

1. แบบวินัยปิฎก เรียกว่า อธิกรณสมณะ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดพร้อมหัวหน้าส่วนงานราชการต่างๆ และทุกภาคส่วนในจังหวัดต่างให้ความตระหนักและได้มีการขับเคลื่อนเรื่องความปรองดอง โดยการกำหนดทิศทางและมีแผนในการสร้างความปรองดองจังหวัดเลยที่สอดคล้องกับแผนงาน (Roadmap) ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ผ่านการดำเนินกิจกรรมโครงการต่างๆ ที่ทางจังหวัดจัดขึ้น ซึ่งมีหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาชนร่วมกันแสดงออกถึงความร่วมมือร่วมใจเพื่อสร้างความปรองดอง และได้มีการดำเนินงานมาตามแผนลำดับดำเนินไปอย่างคล่องตัว ปราศจากอุปสรรคใดๆ ทั้งนี้ถือว่าการปรองดองตามแบบฉบับจังหวัดเลย ที่สามารถเป็นต้นแบบแห่งการปรองดองของคนในชาติ เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเพื่อให้เกิดความปรองดอง ความสามัคคีภายในชาติ

2. แบบสุตตันตปิฎก ประชาชนจังหวัดเลยรู้จักตนเอง ยอมรับเห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในตนเองและผู้อื่น มีความหวงแหนในทรัพยากรธรรมชาติอันเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในการดำเนินชีวิตในปัจจุบันและคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคตที่ส่งผลในระยะยาว เนื่องจากวิถีชีวิตของประชาชนในจังหวัดเลยมีความสัมพันธ์และผูกพันกับธรรมชาติ ซึ่งปัญหาและสถานการณ์ได้เกิดตามที่ส่งผลกระทบต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประชาชนในจังหวัดเลยจะหวงแหนและต่อสู้จนถึงที่สุดเพื่อการอนุรักษ์และอยู่ร่วมกันกับ

ธรรมชาติอย่างยั่งยืน วิถีชีวิตที่เรียบง่ายแวดล้อมด้วยธรรมชาติที่สวยงามและสมบูรณ์ได้หล่อหลอมให้คนในจังหวัดเลยเป็นผู้ที่มีความอ่อนน้อมถ่อมตน อ่อนหวาน มีวาจาที่ไพเราะและเป็นเสน่ห์แก่ผู้สนทนาและผู้พบเห็น ดังสามารถสังเกตเห็นได้จากวิถีชีวิตของชาวไทเลยซึ่งเป็นวิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีสำเนียงภาษาแตกต่างจากภาษาพูดของคนในจังหวัดภาคอีสานอื่นๆ เพราะกลุ่มคนที่อาศัยปัจจุบันนี้มีประวัติการอพยพเคลื่อนย้ายจากเมืองหลวงพระบางแห่งอาณาจักรล้านช้าง ดังนั้นสำเนียงพูดของชาวไทเลยจึงมีลักษณะการพูดเหมือนชาวหลวงพระบาง ฟังดูไพเราะนุ่มนวลจึงเป็นเอกลักษณ์เฉพาะคนเมือง ความเชื่อของชาวไทเลยบางพวกมักจะเชื่อเรื่องภูติผีบรรพบุรุษ และมีความเชื่อพิธีกรรมเกี่ยวกับผีฟ้า นางเทียมซึ่งมีอยู่แทบทุกหมู่บ้านส่วนความเชื่อพุทธศาสนาก็ยังคงอยู่โดยเห็นได้จากจำนวนวัดที่มีมากมายทุกหมู่บ้านและการไปทำบุญของประชาชนในหมู่บ้าน จากวิถีชีวิตที่มีเอกลักษณ์เฉพาะสร้างความหวงแหนผ่านกิจกรรมที่แสดงถึงการประพุดตีในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น และการเป็นผู้มีความสม่ำเสมอ หรือมีความประพฤติเสมอดันเสมอปลายจนกลายเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตของคนไทเลย ก่อให้เกิดความสามัคคีของคนในชุมชนในการร่วมสร้างกระบวนการสืบสานประเพณี พิธีกรรมต่างๆ ซึ่งเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตัว ด้วยสภาพภูมิประเทศที่สวยงาม สงบ ด้วยบรรยากาศที่สวยงามผนวกกับขนบธรรมเนียมประเพณีแบบดั้งเดิมที่ประชาชนในจังหวัดเลยยึดถือและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดและให้ความสำคัญ ส่งผลต่อจิตใจของคนในท้องถิ่นนี้ให้เป็นผู้ที่รักสงบ เมื่อยามเกิดปัญหาใดๆ มักจะมีตัวกลางซึ่งเป็นผู้ที่มีอาวุโสเป็นที่ได้รับความเคารพมาเป็นตัวกลางในการแก้ไขปัญหาลงและช่วยในการประสานรอยร้าวต่างๆ ที่เกิดขึ้น โดยปราศจากการแก้ไขปัญหาลงด้วยกำลัง และด้วยคนเมืองเลยส่วนใหญ่เป็นคนที่มีความรักเง้าที่เหมือนกันทำให้มีจิตวิญญาณของความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เป็นคนที่คิดบวก มีจิตอันเป็นกุศล ให้ความสำคัญกับส่วนรวมจนกลายเป็นอัตลักษณ์ที่โดดเด่น แก้ไขปัญหาต่างๆ ด้วยสันติวิธีการให้ความเคารพนักถือผู้ที่ควรเคารพ และมีอาวุโสสร้างแรงดึงดูดใจให้ผู้พบเห็น เมื่อมีความแตกแยกเกิดขึ้นจะพยายามหาทางออกช่วยกันด้วยการพูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้และแก้ไขปัญหาร่วมกัน และให้ความเคารพนักถือผู้ที่ควรเคารพ และผู้มีอาวุโสกว่า ไม่เบียดเบียนผู้ที่อ่อนแอกว่า เคารพกฎกติกา มารยาทของสังคมอย่างเคร่งครัดและเปิดใจในการรับรู้และเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ

ข้อค้นพบ วิธีการสร้างความปรองดองของประชาชนเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างผาสุกในปัจจุบันนี้พบว่า ควรส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการดำเนินกิจกรรมใดๆ โดยให้พระสงฆ์เข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐและเอกชน และประชาชนในการเชื่อมโยง ผลักดันโครงการให้ดำเนินไปได้อย่างบรรลุเป้าหมายเพื่อปลูกฝังความปรองดองให้เกิดความสามัคคีและบรรยากาศความเอื้ออาทรต่อกันส่งเสริมและสนับสนุนด้านงบประมาณและวิทยาการความรู้ต่างๆ อันเป็นสาระที่สามารถนำความสามัคคีและเอื้ออาทรไปใช้ในชีวิตรได้จริงด้วยการมีส่วนร่วมรับรู้ การมีส่วนร่วมคิด การมีส่วนร่วมตัดสินใจ การมีส่วนร่วมดำเนินการ และการมีส่วนร่วมตรวจสอบโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ในท้องถิ่นหรือชุมชน ทั้งนี้ในการ

ดำเนินกิจกรรมหรือโครงการเพื่อสร้างความปรองดองต้องกระทำอย่างต่อเนื่องและสร้างสายสัมพันธ์และเครือข่ายในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาาร่วมกันที่มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนไทยเลยที่มีรากร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างสาธารณรัฐประชาธิปไตยประเทศลาว โดยให้กิจกรรมดังกล่าวเป็นการส่งเสริมให้ชุมชนมีจิตสำนึกต่อปัญหาและประโยชน์ร่วมกัน อันเป็นปัจจัยที่สำคัญการสร้างความปรองดองให้ทุกคนมีโอกาสในการเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนก็อันจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาความปรองดองที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5. อภิปรายผลการวิจัย

1. ประชาชนในจังหวัดเลยเกี่ยวกับพฤติกรรมความปรองดอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านร่างกาย รองลงมาคือ ด้านจิตใจและด้านมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านสังคมทั้งนี้เพื่อสร้างศักยภาพความมั่นคงเรื่องการปรองดอง จึงควรจัดให้มีการจัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังความปรองดองในโรงเรียนให้เกิดความสมานฉันท์และบรรยากาศความเอื้ออาทรต่อกันระหว่างคนไทยผู้นับถือพระพุทธศาสนาและผู้นับถือศาสนาอื่น เช่น กิจกรรมเชิงวัฒนธรรม กิจกรรมเชิงท่องเที่ยวอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นต้น ส่งเสริมและสนับสนุนด้านงบประมาณและวิทยาการความรู้ต่างๆ อันเป็นสาระที่สามารถนำความสมานฉันท์และเอื้ออาทรไปใช้ในชีวิตได้จริงและเป็นประโยชน์ต่อตัวเองต่อสังคมและต่อโลกและสานสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น อธิบายได้ว่า แม้ว่าประชาชนในจังหวัดเลยจะมีกิจกรรมที่ส่งเสริมความปรองดองแก่คนในท้องถิ่นที่ก็ตาม จิตใจเป็นเรื่องที่เป็นนามธรรม ทั้งนี้เพื่อสร้างความเข้มแข็งและมั่นคงทางด้านจิตใจภายใต้กรอบของวัฒนธรรม ประเพณีและระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ ของสังคม จำเป็นต้องปลูกฝังค่านิยมดังกล่าวตั้งแต่เด็กโดยปลูกฝังความปรองดองให้เกิดความสมานฉันท์และบรรยากาศความเอื้ออาทรต่อกันในเด็กและเยาวชนโดยความร่วมมือของโรงเรียนซึ่งสอดคล้องกับโครงการต่างๆ ที่ทางจังหวัดเลยได้ดำเนินการ เช่น โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล 5” โครงการปลูกฝังสำนึกรักสามัคคีและเสริมสร้างความปรองดอง ประจำปี 2558 จังหวัดเลย รวมถึงคำสั่งจังหวัดเลยเรื่องการสร้างความปรองดอง ที่ 2302/2557 เรื่อง ศูนย์ปรองดองสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปจังหวัดเลย

2. วิธีการสร้างความปรองดองของประชาชนเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างผาสุก มี 2 วิธี

2.1 แบบวินัยปลูก เรียกว่า อภิกรณสมถะ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดพร้อมหัวหน้าส่วนงานราชการต่างๆ และทุกภาคส่วนในจังหวัดต่างให้ความตระหนักและได้มีการขับเคลื่อนเรื่องความปรองดองโดยการกำหนดทิศทาง และมีแผนในการสร้างความปรองดองจังหวัดเลยที่สอดคล้องกับแผนงาน (Roadmap) ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ผ่านการดำเนินกิจกรรม โครงการต่างๆ ที่ทางจังหวัดจัดขึ้น ซึ่งมีหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาชนร่วมกันแสดงออกถึงความร่วมมือร่วมใจ

เพื่อสร้างความปรองดองและได้มีการดำเนินงานมาตามแผนลำดับ ดำเนินไปอย่างคล่องตัว ปราศจากอุปสรรคใดๆ ทั้งนี้ถือว่าเป็นการปรองดองตามแบบฉบับจังหวัดเลย ที่สามารถเป็นต้นแบบแห่งการปรองดองของคนในชาติ เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 เพื่อให้เกิดความปรองดอง ความสามัคคีภายในชาติอธิบายได้ว่า ผู้นำในจังหวัดเลยต่างตระหนักและให้ความสำคัญเกี่ยวกับการสร้างความปรองดอง โดยจะเห็นได้จากการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมความปรองดองของประชาชนในจังหวัดตั้งอยู่บนพื้นฐานทางวัฒนธรรมซึ่งส่งผลต่อความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ด้วยความพร้อมเพียง ซึ่งสังเกตเห็นได้จากจำนวนประชาชนที่เข้าร่วมในกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับโครงการปลูกฝังสำนึกรักสามัคคีและเสริมสร้างความปรองดอง (สำนักประชาสัมพันธ์เขต 1 ขอนแก่น, 2558) ที่นายวิโรจน์ จิวะรังสรรค์ ผู้ว่าราชการจังหวัดเลย เป็นประธานเปิดโครงการปลูกฝังสำนึกรักสามัคคีและเสริมสร้างความปรองดอง ประจำปี 2558 โครงการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมใจคืนความสุขสู่ประชาชน กิจกรรม ประชุมเสริมสร้างความสามัคคีปรองดองด้วยการสหกรณ์ (การปรองดอง, 2557) โดยสำนักงานสหกรณ์จังหวัดเลย ร่วมกับศูนย์ปรองดองสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูป จังหวัดเลย จัดกิจกรรมประชุมเสริมสร้างความสามัคคีปรองดองด้วยการสหกรณ์ ภายใต้โครงการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมใจคืนความสุขสู่ประชาชนจังหวัดเลยจัดมหกรรมการสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน คืนความสุขให้คนในชาติโดยการนำของนายวิโรจน์ จิวะรังสรรค์ ผู้ว่าราชการจังหวัดเลย เป็นประธาน นำข้าราชการ ทหาร ตำรวจ ประชาชน กลุ่มพลังมวลชน อาสาสมัคร นักเรียนนักศึกษา จำนวนกว่าพันคน ร่วมมหกรรมการสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน คืนความสุขให้คนในชาติ ด้วยการทำบุญตักบาตรพระสงฆ์สามเณร 109 รูป ที่หน้าศาลากลางจังหวัด (Mcot.net, 2557) กิจกรรมสร้างความปรองดอง ที่อำเภอเชียงคาน โดยจังหวัดเลย (สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดเลย, 2557) จัดกิจกรรมสร้างความปรองดองสมานฉันท์คืนความสุขให้กับประชาชนอย่างยั่งยืน มีทั้งบริการตรวจสุขภาพ ตัดผม กิจกรรมบันเทิง และปฎิญาณตนร่วมสร้างพลังความรักความสามัคคีเพื่อสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ตำบลปากชม (kewika poomdee, 2014) โดยโรงเรียนปากชมวิทยา ได้รับเชิญให้เข้าร่วมสังเกตการณ์ ในฐานะหน่วยงานทางการศึกษาในการจัดเวทีรับฟังและระดมความคิดเห็น สร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของตำบลปากชม อำเภอปากชม จังหวัดเลย

2.2 การสร้างความปรองดองของประชาชนเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างผาสุก พบว่า ควรจัดให้มีการจัดกิจกรรมการดำเนินกิจกรรมใดๆ เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนโดยให้พระสงฆ์เข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐและเอกชน และประชาชนในการเชื่อมโยง ผลักดันโครงการให้ดำเนินไปได้อย่างบรรลุเป้าหมายเพื่อปลูกฝังความปรองดองให้เกิดความสมานฉันท์และบรรยากาศความเอื้ออาทรต่อกันส่งเสริมและสนับสนุนด้านงบประมาณและวิทยาการความรู้ต่างๆ อันเป็นสาระที่สามารถนำความสมานฉันท์และเอื้ออาทรไปใช้ในชีวิตได้จริงด้วยการมีส่วนร่วมรับรู้ การมีส่วนร่วมคิด การมีส่วนร่วมตัดสินใจ การมีส่วนร่วม

ร่วมดำเนินการ และการมีส่วนร่วมตรวจสอบโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ในท้องถิ่นหรือชุมชน ทั้งนี้ในการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการเพื่อสร้างความปรองดองต้องกระทำอย่างต่อเนื่องและสร้างสามัคคีพันธ์และเครือข่ายในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาาร่วมกันที่มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนไทยเลยที่มีรากฐานร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างประเทศลาว โดยให้กิจกรรมดังกล่าวเป็นการส่งเสริมให้ชุมชนมีจิตสำนึกต่อปัญหาและประโยชน์ร่วมกัน อันเป็นปัจจัยที่สำคัญการสร้างความปรองดอง ให้ทุกคนมีโอกาสในการเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนก็อันจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาความปรองดองที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นอธิบายได้ว่า ด้วยสภาพพื้นที่ติดต่อกับประเทศลาว และมีวัฒนธรรมที่เข้มแข็งมีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามหลากหลาย มีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สำคัญซึ่งเป็นที่รู้จักแพร่หลายแต่เนื่องด้วยกระแสโลกาภิวัตน์ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของครอบครัว และความสามารถในการพึ่งตนเองด้านเศรษฐกิจที่ต่ำลงทำให้มีภาวะหนี้สินแต่ละครอบครัวเพิ่มขึ้นส่งผลให้เกิดการแปลกแยกทางความคิดบนพื้นฐานของความเหมือนกันในรากเหง้าความเป็นมาร่วมกันเพื่อสร้างความรับรู้และความตระหนักในความสำคัญของภาพลักษณ์เรื่องความปรองดองอันนำมาซึ่งความมั่นคงของประเทศ การค้าและการลงทุนที่สามารถสร้างความเชื่อมั่นและความแตกต่างเหนือคู่แข่งกัน ภายใต้กรอบความร่วมมือเอเชีย (ACD) และกรอบความร่วมมือระดับภูมิภาคและ สร้างจิตสำนึกและค่านิยมในความเป็นไทย (Thainess) ที่เป็นจุดเด่นของประชาชนจังหวัดเลยในเรื่องทำดี คิดดี พูดดีและมีจิตคิดเมตตา มีความรักสงบรักใคร่กลมเกลียวกัน ยอมรับในความเห็นต่างอันเป็นเสน่ห์ที่ดึงดูดใจแก่ผู้พบเห็นและมีวิถีตามหลักการประชาธิปไตยบนพื้นฐานวิถีไทยที่มีความสอดคล้องกับหลักธรรมในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท (1) หลักสังคหวัตถุธรรม หมายถึง วิธีสงเคราะห์วิธีปฏิบัติเพื่อยึดเหนี่ยวน้ำใจคนอื่นที่ยังไม่เคยรักใคร่นับถือ หรือที่รักใคร่นับถืออยู่แล้วให้สนิทแนบยิ่งขึ้นมี 4 ประการ ดังนี้ทาน ปิยวาจา อตถจริยา และสมานัตตตา (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) (2) หลักสาราณียธรรม หมายถึง หลักธรรมสำหรับพัฒนาตนเองให้มีความเสียสละ เมตตากรุณา กตัญญูกตเวที และสามัคคี (ธรรมเป็นเหตุให้ระลึกถึงกัน) 6 ประการคือ เมตตากายกรรม เมตตาวาจกรรม เมตตา मनกรรม สาธารณโภคี สีลสามัญญตา และทัญญูสามัญญตา (3) หลักอภิธานียธรรม หมายถึง ข้อปฏิบัติหรือธรรมอันเป็นเหตุไม่ให้เกิดความเสื่อมช่วยส่งเสริมให้นักปกครอง และประชาชนผู้ได้ปกครองให้มีความสามัคคีปรองดองในการสร้างความเจริญให้แก่ประเทศชาติ อยู่ร่วมกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทำให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน สามัคคีปรองดองกัน ความเป็นเอกภาพ ทำให้เกิดความสมดุลพอดี มี 7 ประการคือหมั่นประชุมเนื่องนิตย์พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม ไม่บัญญัติสิ่งที่มีได้บัญญัติไว้ สักการะเคารพนับถือปกป้องคุ้มครองเด็กและสตรีไม่ให้ถูกข่มเหงน้ำใจ เคารพสักการบูชาบูชาบุญสถานและปูชนียวัตถุ และบำรุงรักษาผู้มีธรรมทั้งหลายที่เป็นที่พึ่งของประชาชน (4) หลักสามัคคีธรรม หมายถึง หลักธรรมในการสร้างความเห็นให้ตรงกัน เห็นถูกต้องตามกฎหมาย เห็นถูกต้องตามครรลองคลองธรรม ตามจารีตประเพณี และ

วัฒนธรรม ความสามัคคีจะเกิดขึ้นได้ ในครอบครัว หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด สังคม สถาบันองค์กรต่างๆ ประเทศ และในโลก ผู้ที่อยู่ร่วมกันจะมีความสามัคคีได้ ต้องมีคุณธรรม ดังต่อไปนี้เมตตา สัมมาทิฐิ ความเป็นธรรม (5) หลักแห่งผาสุกวิหารธรรม หมายถึง หลักธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มี 5 ประการคือเมตตาการุณยธรรม เมตตาวิจิตรธรรม เมตตาเมโนกรรม ทิฐิสามัญญตา และศีลสามัญญตา

6. ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในจังหวัดเลยมีพฤติกรรมความปรองดองที่วัดจากพฤติกรรมการทำงานโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ พฤติกรรมด้านร่างกาย รองลงมาคือ พฤติกรรมด้านจิตใจ และพฤติกรรมด้านสังคมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ทั้งนี้เพื่อสร้างศักยภาพความมั่นคงเรื่องการปรองดอง จึงมีข้อเสนอแนะว่า ควรจัดให้มีการจัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังความปรองดองในโรงเรียนให้เกิดความสมานฉันท์และบรรยากาศความเอื้ออาทรต่อกันระหว่างคนไทย โดยพระสงฆ์จำเป็นต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการกิจกรรมต่างๆ ทุกขั้นตอนร่วมกันกับหน่วยงานที่รับผิดชอบทั้งภาครัฐและเอกชนอย่างจริงจัง โดยใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรม ทั้งกิจกรรมขนาดเล็กและขนาดใหญ่อันจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพ คุณภาพในการปรับปรุงและพัฒนาการความปรองดองให้มีการอยู่ร่วมกันอย่างผาสุกอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- การปรองดอง. (2557). *การปรองดอง*. แหล่งที่มา : <http://www.webhost.cpd.go.th/loei/download/new57/ปรองดอง%2023กค57.pdf>.
- นันทิชา วีระวานิช. *ผลการดำเนินงานโครงการสุราษฎร์ธานีเมืองคนดีมีส่วนร่วมปรองดอง สมานฉันท์เพื่อสร้างสรรค์ชาติ*. แหล่งที่มา : <http://www.region5.prd.go.th> (สืบค้นวันที่ 9 กรกฎาคม 2557).
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2555). *สรุปผลที่สำคัญการสำรวจสถานะทางสังคมและวัฒนธรรม พ.ศ. 2554*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- สำนักประชาสัมพันธ์เขต 1 ขอนแก่น. (2558). *จังหวัดเลยเปิดโครงการปลูกฝังสำนึกรักสามัคคีและเสริมสร้างความปรองดอง*. แหล่งที่มา : http://www.region1.prd.go.th/ewt_news.php?nid=15972&filename=index (สืบค้นวันที่ 16 กันยายน 2558).

- Kewika Poomdee. (2557). *เวทีสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ตำบลปากชม*. แหล่งที่มา : <https://www.gotoknow.org/posts/574561> (สืบค้นวันที่ 4 กันยายน 2557).
- Mcot.net. (2557). *จังหวัดเลยจัดมหกรรมการสร้างความปลอดภัยให้คนในชาติ*. แหล่งที่มา : http://www.mcot.net/site/content?id=53d0b4d2be0470366b8b4585#Vr8B_PmLTIU (สืบค้นวันที่ 16 กันยายน 2557).